

WAAR ZULLEN DE ARTSEN GEVORMD WORDEN?

(Ingezonden.)

Het Openbaar Onderwijs is een voorwerp
van de aanhoudende zorg der Regering.

Art. 194 der Grondwet.

De bij Koninklijk besluit van 6 Januari 1823 in het leven geroepen Klinische Scholen zullen eerstdaags opgeheven worden of van zelve ophouden te bestaan. Haarlem heeft reeds het voorbeeld gegeven, de andere steden, waarin zij gevestigd zijn, zullen weldra volgen. En te recht. De klassen van Geneeskunstoefenaren, die aan haar gevormd werden, zullen met de tegenwoordige titularissen van lieverlede van het tooneel verdwijnen, om plaats te maken voor de bij de Wet van 1 Juni 1865 geprojecteerde artsen.

Aan die Geneeskundigen worden hooge eischen gedaan en, wanneer zij daaraan beantwoorden, dan heeft de Staat de zekerheid, dat het leven en de gezondheid zijner burgers aan waardige handen toevertrouwd is.

Maar het is niet genoeg dat de Staat bewijzen van bekwaamheid van de toekomstige artsen vordert, hij moet ook de gelegenheid voor hen openen, om zich de noodige kundigheden te verschaffen. Met andere woorden, de Staat moet inrichtingen daarstellen, waar aan den studerende onderricht gegeven wordt in al die vakken, waarover later het examen loopen zal, dat hem tot praktisch arts stempelt, want, *Onderwijs is Staatszorg*.

Dit heeft de Nederlandsche Wetgever dan ook ten allen tijde, en zeker niet het minst in onzen tijd, begrepen.

Immers voor de vorming van de Doctoren in alle vakken zijn er Akademiën; voor die der Indische ambtenaren is er een Staatsinstelling; voor de Ingenieurs bestaat er een Polytechnische School; voor de Militaire Geneeskundigen een Rijks-Kweekschool; ja zelfs eene zoodanige voor Vroedvrouwen. Doch waar biedt het Rijk aan de artsen de gelegenheid om zich te bekwamen? Zij is tot dus verre nergens te vinden.

De Klinische Scholen houden op te bestaan, want zij hebben geen raison d'être meer. Vroeger, toen de Plattelands- en Stedelijke Heelmeesters zich slechts in het ressort mochten vestigen, waarin zij geëxamineerd waren, toen daarom elke provincie minstens één examinerend lichaam bezat, toen moesten zij er wel voor zorgen, dat er steeds een voldoende aantal Heel- en Vroedmeesters voor het platteland en de steden gevormd werd; toen moesten de provincie en de steden, waarin die scholen gevestigd waren, wel de handen in één slaan, om de kosten te vinden, aan het onderhoud dier scholen verbonden; toen was het een provinciaal en stedelijk belang, waarvoor zij die gelden gaven. Maar nu aan de artsen te recht, al wat uitsluitend gewestelijk of stedelijk is, ontnomen wordt, nu zij niet meer zoo als vroeger de Plattelands-Heelmeesters een ondergeschikte klasse van Geneeskunstoefenaren zullen zijn, die zich slechts in beperkten kring mogen bewegen, nu zij zich

overal kunnen vestigen en de Geneeskunst in haren geheelen omvang mogen uitoefenen, nu zij slechts door een voor eene Staatscommissie afgelegd examen daartoe de bevoegdheid zullen verkrijgen, nu is hun vorming een bepaald Staatsbelang geworden en niet licht zal er een Gemeenteraad gevonden worden, die de verantwoordelijkheid op zich zal durven nemen om de gelden, die daartoe noodig zijn, uit de gemeentekas te putten.

„Dat behoeft ook niet,” zal men misschien zeggen, „wij hebben immers drie Akademieën, welnu, dáár kunnen zij gevormd worden.” — „*Onmogelijk*,” antwoorden wij.

Al dadelijk moeten wij zeggen: als dit in de bedoeling van den Wetgever lag, dan had de oppositie gelijk, toen zij de gewenschte eenheid van stand wilde vinden in de uitsluitend universitaire opleiding en de bevoegdheid tot het uitoefenen der praktijk aan den doctoralen graad wilde binden. Want zij ging van de stelling uit, dat het bestaande goed was, dat er gebreken en leemten waren, maar dat die verholpen en aangevuld konden worden door vermeerdering van het getal der docenten, door uitbreiding der materiele hulpmiddelen, terwijl het verblijf der studenten gedurende zekeren tijd aan de een of andere groote Klinische School aanvullen kon, wat er aan het praktisch onderwijs, door gebrek aan zieken, ontbrak.

De Minister plaatste zich echter op een ander standpunt. Hij achtte die instellingen, zelfs bij vermeerdering van personeel en materieel, niet in staat om aan al de eischen te voldoen, die hij aan de toekomstige artsen meende te moeten stellen, vond in de Faculteitsexamens geen genoegzamen waarborg en begreep — tot tijd en wijle er ook in deze, door een nieuwe Wet op het Hooger Onderwijs, verandering gebracht kon worden — een anderen stand van zaken in het leven te moeten roepen, al was die slechts van transitoren aard. Aan die overtuiging had Ontwerp II zijn aanzijn te danken.

Hoe kan men nu bij die overtuiging de opleiding der aanstaande artsen aan die instellingen toevertrouwen? Doch wij zullen den strijd der meeningen laten rusten en liever den feitelijken toestand onder het oog zien. En dan zal het blijken, dat de aanstaande artsen *onmogelijk* aan onze Akademieën kunnen opgeleid worden. Het ontbreekt daar aan een voldoende aantal zieken om behoorlijk klinisch onderwijs te kunnen geven, en dit zal, wat men ook doen moge, altijd blijven ontbreken. Het examen, dat den artsen zal afgenomen worden, loopt over vakken, waarvan sommigen niet aan de Hooge Scholen gedoceerd worden. Hierin kan voorzien worden door vermeerdering van het getal docenten. Maar wat het voornaamste bezwaar is, de gang — ik zwijg nog van de richting — de gang van het onderwijs aan onze Akademieën is geheel verschillend van de behoeften van hen, die tot artsen moeten opgeleid worden.

De Gymnasiast toch wordt na voleindiging van den cursus of na afgelegd admisie examen „*student*.” De toekomstige arts behoeft zich slechts aan te melden en hij is tot de lessen toegelaten, maar — „*geen student*.”

Nu begint de eerste zijn studieën en doet van lieverlede propaedeutisch, candidaats- en doctoraal-examen. Op die indeeling der studieën is het onderwijs, dat hem gegeven wordt, berekend. Het vormt een geheel, dat in verschillende afdelingen gesplitst is.

Elk dezer examina is de naam van eene afdeeling en duidt aan wat er in geleerd zal worden. Is het ééne examen afgelegd, dan gaat de student tot een ander gedeelte zijner werkzaamheden over, hoort de lessen van andere Professoren en heeft officieel met die, waarover het gedane onderzoek gelopen heeft, niets meer te maken.

Hoe geheel anders de aspirant-arts. Hem raken die examina volstrekt niet en toch moet hij het onderwijs genieten, dat met het oog daarop gegeven wordt. Hij kan de orde der lessen niet volgen, want hij moet zijn studieën zoo inrichten, dat hij minstens propaedeutisch en gedeeltelijk ook candidaats-examen te gelijk kan doen. Zoodra hij op het terrein der praktische vakken komt zal hij weder met dezelfde moeielijkheden te kampen hebben, want het onderwijs is ook hier niet in overeenstemming met zijn behoeften. Het natuurlijk gevolg hiervan is, dat hij zoo min voor zijne Onderwijzers als voor de eigentlijke Akademieburgers *student* is.

Is hij uitstekend, dan zal hij zich wel weten te helpen en zijn weg in dien chaos vinden; maar is hij middelmatig — en dat zijn de meeste jongelingen — dan blijft hij achter, raakt in de war, en in wanhoop zal hij zich in de armen van GRINDERS werpen, om zich voor het Staatsexamen te laten africhten.

De positie van zulk een student-*niet*-student is dus in ieder opzicht allergeleukigst en hij zal, zoowel wetenschappelijk als sociaal, een vreemdeling aan de Akademie blijven.

Er blijft dus voor hem niets over dan eenvoudig admmissie te doen, student te worden, bedaard weg zijn drie examina af te leggen, te promoveeren en eindelijk zich aan het zoogenaamde praktische eindexamen voor een Staatscommissie te onderwerpen.

Als dit nu de vruchten onzer nieuwe medische Wetgeving op het gebied van het onderwijs zullen zijn — en dat moeten ze, wanneer er geen afzonderlijke instellingen voor de vorming der nieuwe artsen geopend worden — dan is het zeker dat de Wetgever zijn doel, *om het geheele Vaderland van volkomen bevoegde Geneeskundigen te voorzien*, niet alleen niet bereiken zal, maar dat de toestand veel slimmer moet worden dan hij nu is.

Zie hier wat er gebeuren zal. Wij zullen wat meer Doctoren krijgen, die, na misschien in het buitenland — want bij ons zal er geen gelegenheid toe bestaan — ruimer klinisch onderwijs genoten te hebben, meer waarborgen voor praktische bekwaamheid zullen geven dan nu het geval is. Daarentegen zullen de Plattelands- en Stedelijke Heelmeesters verdwijnen, *zonder dat er artsen voor in de plaats komen*.

Het natuurlijk gevolg hiervan is: geen verheffing van den stand in het algemeen en spoedig gebrek aan Geneeskundigen op het platteland en van Heelmeesters in de steden, met al de gevolgen daarvan. Dit kan de Regeering niet willen. Het is haar ernst, wij zijn er overtuigd van, den door haar geprojecteerden stand der *artsen* in het leven te roepen, en daarom vragen wij met aandrang: *Waar zullen deze gevormd worden?*

WETENSCHAPPELIJKE MEDEDEELINGEN.

DE STRANGULATIE VAN EIJERSTOKSGEZWELLEN DOOR DRAAIJING OM HUNNE AS, was het onderwerp eener verhandeling, door ROKITANSKY in eene der vergaderingen van de *Gesellschaft der Aerzte* voorgedragen. Aan dit stuk, waarvan reeds op blz. 202 van dit Tijdschrift met weinige woorden werd melding gemaakt en dat sedert in zijn geheel in de *Wiener Med. Jahrb.* 1865. II. verschenen is, ontleenen wij het volgende: Onder een getal van 58 ovariumgezwellen, die in de jaren 1860—1863 werden waargenomen, kwamen 8 gevallen van omdraaijing voor, en wel bij 31 gezwellen, die aan de regter zijde lagen, 6malen, bij 21 van de linker zijde, 2malen, waaruit blijkt dat de torsie veelvuldiger bij ovariumgezwellen van de regter zijde voorkomt, dan bij die van de linker zijde. Wat de rigting betreft, in welke de ronddraaijing geschiedt, zoo komt die, waarbij de naar binnen gelegen helft van den tumor naar voren, de buitenste helft naar achteren bewogen wordt (van 10 gevallen 9malen) meer voor, dan de tegenovergestelde (1maal). De torsie kan zich bepalen tot eene halve omdraaijing, meestal echter is zij eene volledige; somtijds is het gezwel anderhalf, twee- en meermalen om zijne as gedraaid. Eigenaardig verhoudt zich hierbij de tuba. Bij de buitenwaartsche draaijing volgt zij deze en vormt, wanneer zij niet met het gezwel vergroeid is, rondom zijn steel, wanneer er adhaesiën bestaan rondom den steel en den tumor, eene spiraalwinding, waarvan de eerste helft den steel van voren omvat. Bij de draaijing naar binnen komt zij, niet aan den tumor vastgegroeid zijnde, eenvoudig naar binnen en achteren te liggen, maar wanneer zij, zoo als gewoonlijk het geval is, het voorste gedeelte van den tumor omgeeft en er aan vastgehecht is, wordt zij bij de eerste halve omdraaijing ook wel eenvoudig naar achteren verplaatst, maar vormt bij de tweede halve omdraaijing eene spiraalwinding, die den steel van achteren omvat. De uterus wordt natuurlijk naar de zijde, waar het gezwel zich bevindt, heengetrokken en rijst op, wanneer de gezwellen boven het bekken liggen.

Van groot gewigt zijn de adhaesiën van het ovariumgezwel. Dat zij eene ronddraaijing van dit laatste in het algemeen en meer in het bijzonder eene snelle omdraaijing onmogelijk kunnen maken, spreekt van zelf. Uit de anatomische gegevens kan slechts bij benadering opgemaakt worden of de torsie binnen korten tijd of langzaam tot stand gekomen is, daar hier de intensiteit der van de strangulatie afhankelijke verschijnselen de eenige maatstaf is. Deze maatstaf is evenwel niet altijd te vertrouwen. Zoo veel is zeker, dat zoowel de meer acuut, als de langzamerhand optredende strangulatie dikwijls vroeger of later doodelijk wordt.

Door de torsie van het gezwel kunnen, ten gevolge van de strangulatie der aderen, die zich in zijn steel (lig. ovarii) bevinden, ontstaan: hyperaemie en zwelling van den tumor, en meer in het bijzonder opzetting van zijne aderen, ecchymosen, bloeding, ontsteking, exsudaat in de holten, uitéénwijken, inscheuren van den wand der kysten, necrose en hyperaemie der tuba en bij dit alles peritonitis. De aderen van het lig. latum schijnen tot berstens toe gevuld en zijn door stremfels verstopt; het bindweefsel gezwollen en met extravasaten doorzaaid. Hoe sterker alle deze verschijnselen zijn uitgedrukt met des te meer zekerheid zal men kunnen aannemen, dat de torsie van het gezwel eerst sedert korten tijd is tot stand gekomen. Vindt men daarentegen de overblijfselen van vroeger aanwezige hyperaemie, haemorrhagie of ontsteking van het gezwel en het buikvlies, vooral adhaesiën, die den tumor fixeren, dan heeft men het regt aan te nemen, dat de omdraaijing reeds geruimen tijd geleden is ontstaan.